

Julkisten työvoimapalveluiden järjestämistä koskeva kuntien välinen sopimus ja järjestämissuunnitelma

KHALL 18.09.2023 § 162

183/00.04.00/2022

Julkisten työvoimapalveluiden järjestämisvastuu työ- ja elinkeinotoimistoilta siirtyy kunnille 1.1.2025. Kuntien on sovittava yhteistoiminta-alueiden muodostamisesta sekä ilmoitettava siitä työ- ja elinkeinoministeriölle lokakuun 2023 loppuun mennessä.

Työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 12 §:n mukaan kunta voi järjestää tämän lain mukaan kunnan järjestämisvastuulle kuuluvat työvoimapalvelut itse, jos kunnan työvoiman määrä on vähintään 20 000 henkilöä. Jos kunnan työvoiman määrä on alle 20 000 henkilöä, sen on muodostettava palveluiden järjestämiseksi yhteistoiminta-alue (työllisyysalue) yhdessä jonkin toisen tai useamman muun kunnan kanssa siten, että työllisyysalueen kuntien yhteenlaskettu työvoiman määrä on vähintään 20 000 henkilöä. Työllisyysalueen tulee muodostaa maantieteellisesti yhtenäinen, työmarkkinoiden ja työssäkäynnin kannalta toimiva alue.

TyöHämeen työllisyysalueen valmistelu

Hämeenlinnan kaupunki kutsui kaikki Kanta-Hämeen kunnat yhteiseen valmisteluun (KH 17/22 § 261). Ensimmäinen kuntien ja Te-toimiston valmistelua koskeva tapaaminen pidettiin elokuussa 2022.

Lakiesityksen edetessä eduskunnassa, Hämeenlinnan kaupunki päätti pyytää Kanta-Hämeen kuntia nimeämään yhteyshenkilöt Te-palvelut 2024 valmisteluun sekä ilmoittamaan kiinnostuksesta valmistella työllisyysaluetta Hämeenlinnan kaupungin kanssa (KH 21.11.2022 § 457). Kuntien, Hämeen TE-toimiston ja Hämeen Ely-keskuksen yhteiset työpajat alkoivat joulukuussa 2022.

Keväällä 2023 kunnat päättivät käynnistää valmistelun yhteisen työllisyysalueen muodostamiseksi. Hämeenlinnan kanssa yhteisen työllisyysalueen valmistelua jatkoivat Forssan kaupunki, Hattulan kunta, Humppilan kunta, Jokioisten kunta, Tammelan kunta ja Ypäjän kunta, joiden kanssa muodostettiin TyöHämeen työllisyysalue.

TyöHämeen alueelle on suunniteltu kahta päätoimipaikkaa, joista yksi on Hämeenlinnassa ja toinen Forssassa. Muiden kuntien osalta lähipalveluiden turvaaminen varmistetaan siten, että sopijakunta järjestää tarkoituksenmukaiset tilat palvelulle. Tilat voivat olla myös liikkuvia monipalveluratkaisuja. Tällä mallilla huomioidaan haavoittuvassa asemassa olevien sekä vieraskielisten palveluiden saavutettavuus. Toimintamalli perustuu skaalautuvuuteen, saavutettavuuteen, reagointikyvykkyyteen sekä tasa-arvoiseen palvelun toteutumiseen. Mallia voidaan laajentaa tarpeen mukaan.

Kuntien välinen sopimus

Työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 13 §:n mukaan työllisyysalueen muodostavien kuntien tulee sopia työvoimapalveluiden

ja niihin liittyvien tehtävien järjestämisestä kuntalain (410/2015) tarkoittamassa lakisääteisessä yhteistoiminnassa. Palveluiden järjestämisessä ja tuottamisessa on otettava huomioon yhteistoiminnassa mukana olevien kuntien toiminta, työllisyysalueen väestörakenne, asiakkaiden palvelun tarve sekä muut palvelujen antamista koskevat olosuhteet. Sen estämättä, mitä kuntalain 8 §:n 2 momentin 5 kohdassa säädetään, järjestämisvastuussa oleva kunta tai kuntayhtymä voi sopia tässä laissa tarkoitetun työvoimaviranomaiselle kuuluvan toimivallan käyttämisestä noudattaen, mitä kuntalain 54 §:ssä säädetään sopimuksesta viranomaistehtävän hoitamiseksi.

Kuntalain 49 §:n mukaan kunnat ja kuntayhtymät voivat sopimuksen nojalla hoitaa tehtäviään yhdessä. Kuntien julkisoikeudellisen yhteistoiminnan muotoja ovat yhteinen toimielin, yhteinen virka, sopimus viranomaistehtävän hoitamisesta ja kuntayhtymä. Kuntayhtymien julkisoikeudellisen yhteistoiminnan muotoja ovat yhteinen virka, sopimus viranomaistehtävän hoitamisesta sekä liikelaitoskuntayhtymä. TyöHämeen työllisyysalueen järjestäminen perustuu kuntalain 51 §:n mukaiseen vastuukuntamalliin. Hämeenlinnan kaupunki toimii vastuukuntana TyöHämeen työllisyysalueella. TyöHämeen kuntien kanssa yhteistyössä on valmisteltu liitteenä olevaa yhteistoimintasopimusta.

Kuntien yhteinen toimielin

Työllisyyspalvelualueen perustaminen sopimuksen mukaisesti edellyttää työllisyysjaoston perustamista Hämeenlinnan kaupungin organisaatioon. Hämeenlinnan kaupunki sitoutuu tässä vaiheessa asettamaan kuntalain 51 §:n mukaiseksi yhteiseksi toimielimeksi työllisyysjaoston. Jaoston sijainti organisaatiossa ratkaistaan vuoden 2024 aikana, kun kokonaisuutta tarkastellaan.

Työllisyysjaostossa on 15 jäsentä ja kullakin jäsenellä henkilökohtainen varajäsen. Kunnat nimeävät jäseniä ja varajäseniä seuraavasti: Forssa 3, Hattula 2, Humppila 1, Hämeenlinna 6, Jokioinen 1, Tammela 1 ja Ypäjä 1. Jaoston päätöksenteossa jäsenillä on kullakin yksi (1) ääni.

Vastuukunnan hallintosäännön mukainen toimielin valitsee tähän tehtävään nimetyistä jaoston varsinaisista jäsenistä 1) vastuukunnasta lautakunnan puheenjohtajan 2) jäsenkunnan asukasluvultaan toiseksi suurin kunta ensimmäisen varapuheenjohtajan 3) jäsenkunnan asukasluvultaan kolmanneksi suurin kunta toisen varapuheenjohtajan. Varapuheenjohtajuus kiertää vastuukuntaa huomioon ottamatta asukasluvultaan kolmen suurimman sopijakunnan välillä näiden suuruusjärjestyksessä.

Toiminnan arvioinnin ja seurannan tukemiseksi perustetaan jäsenkuntienkuntien viranhaltioista koostuva seurantaryhmä. Jäsenkunnat sitoutuvat saattamaan hallintosääntönsä tämän sopimuksen mukaiseksi vuoden 2024 aikana.

Järjestämissuunnitelma

Työvoimapalveluista annetun lain 15 §:n mukaan yhteistoimintasopimuksen yhteydessä on toimitettava suunnitelma työvoimapalvelujen järjestämiseksi. Suunnitelmasta on käytävä ilmi:

- 1) laissa tarkoitettujen tehtävien hoitamiseen varattavat taloudelliset ja henkilöstövoimavarat sekä niiden kohdentuminen;
- 2) laissa tarkoitettujen palvelujen tuottamista ja kohdentamista koskevat ratkaisut;
- 3) toimipisteiden määrä ja sijoittuminen;
- 4) yhteistyötahot ja -muodot;
- 5) työperäisen maahanmuuton, työvoiman ja työpaikkojen kohtaannon sekä työvoiman liikkuvuuden edistäminen;
- 6) varautuminen rakennemuutostilanteisiin.

TyöHämeen alueen kuntien kanssa valmisteltu järjestämissuunnitelmaehdotus on esityslistan liitteenä.

Kustannustenjako,

TE-palveluiden siirto kuntiin muodostaa kunnille uuden valtionosuustehtävän. Kuntien kasvavat kustannukset korvataan laskentahetkellä täysimääräisesti valtionosuuksina, jotka maksetaan jokaiselle kunnalle. Valtionosuudet määräytyvät työikäisen väestön, laajan työttömyyden sekä vieraskielisten määrän perusteella. Laaja työttömyys sisältää työttömät, työvoimapalveluiden piirissä olevat sekä palkkatuella työskentelevät. Vieraskielisyyden perusteella korvataan työttömien kotokoulutuksen kustannuksia. Palveluiden valtionosuuden suuruus päivitetään vuosittain valtionosuuslaskelmien yhteydessä.

Työttömyysetuuskulut ja korvaukset:

Kuntien rahoitusvastuu laajenee työllisyyspalveluiden siirron yhteydessä. Rahoitusvastuu alkaa 100 päivän työttömyyden jälkeen portaittain. Työttömyysetuuskulujen laajentumisen osalta valtio korvaa lisääntyvät kustannukset valtionosuuksina. Korvaus on kuntakohtainen ja kiinteä valtionosuuden lisäys. Valtion kannustinmalli säilyy ennallaan työttömien määrästä riippumatta. Korvausta korotetaan vuosittain kansaneläkeindeksillä.

Valtionrahoituksen käyttö työllisyysalueen rahoittamiseksi:

TyöHämeen jäsenkunnat ovat valmistelleet työllisyyspalveluiden talouden ja kustannusten jakoa siten, että työvoimapalveluiden siirtymiseen tuleva valtionosuus kohdennetaan TyöHämeen palveluiden tuottamiseen. Työvoimapalveluiden valtionosuudet siirretään täysimääräisesti TyöHämeen käyttöön kahden vuoden siirtymän ajalle. Siirtymäkauden jälkeen jäsenkuntien rahoitus koostuu kiinteästä

osuudesta, johon sisältyvät henkilöstökulut, vuokrat, koneet, kalusto sekä palveluiden tuottamiseen vaadittavat tukipalvelut. Lakisääteisten palveluiden rahoitus perustuu hankintoihin sekä palkkatuen ja starttirahojen myöntämiseen. Kustannukset kohdistetaan asiakkaittain kuntakohtaisesti. Tämä malli määritellään toisen toimintavuoden aikana. Valmistelu tehdään yhdessä jäsenkuntien kanssa. TyöHäme laskuttaa jäsenkuntien saamat TE-palveluiden kuntasiirtoon liittyvät valtionosuudet.

Tehokkaat ja vaikuttavat työllisyydenhoidon palvelut sekä aktiivinen kuntien elinvoimatyö mahdollistavat työttömyysetuuskulujen pienentymisen. Työttömyysetuuskulujen säästöt jäävät kuntiin ja mahdollistaa säästyvien työttömyyskorvauksien käyttämisen kuntien elinvoiman kehittämiseen.

Liitteet:	Kuntien sopimus TyöHämeen työllisyysalueesta Järjestämissuunnitelma TyöHämeen työllisyysalue (Hämeenlinna, Hattula, Forssa, Tammela, Jokioinen, Ypäjä, Humppila)
Valmistelija:	Talous- ja hallintojohtaja Taavi Leinikka, puh. 050 599 1140
Esittelijä:	Kunnanjohtaja
Päätösehdotus:	Kunnanhallitus esittää, että valtuusto hyväksyy liitteenä olevan 1) TyöHämeen kuntien yhteistoimintasopimuksen ja 2) TyöHämeen järjestämissuunnitelman.
Asian käsittely:	Talous- ja hallintojohtaja Taavi Leinikka oli läsnä kokouksessa pykälien 161—162 käsittelyn ajan klo 17.02—17.31. Hän poistui kokouksesta ennen päätöksentekoa. Kunnanjohtaja teki asian käsittelyn yhteydessä muutetun päätösehdotuksen.
Muutettu päätösehdotus:	Kunnanhallitus esittää, että valtuusto 1) hyväksyy TyöHämeen kuntien yhteistoimintasopimuksen, 2) hyväksyy TyöHämeen järjestämissuunnitelman ja 3) valtuuttaa valmistelijat tekemään tarvittavia teknisluonteisia korjauksia.
Päätös:	Kunnanhallitus hyväksyi muutetun päätösehdotuksen yksimielisesti.